

Beleidsnota Pinetum Ter Borgh.

Inleiding

In deze beleidsnota is het heden en een visie op de toekomst voor het pinetum vastgelegd. Er is over het Pinetum Ter Borgh en haar status, de inrichting en het beheer in het verleden uitvoerig gesproken. Binnen het bestuur van de Stichting Pinetum Ter Borgh (SPTB) in de eerste plaats, maar ook erbuiten. Het bestuur van de Stichting Pinetum Ter Borgh beschouwt zichzelf als een verantwoorde duurzame natuur- en bosbeheerder. Deze nota gaat puntsgewijs in op wat dit betekent en kijkt daarmee vooruit.

Missie: Onze liefde voor bomen willen we overdragen aan geïnteresseerden. Het pinetum draagt bij aan een maatschappelijk breed gedragen project. Het belang voor mens, plant en dier op deze locatie wordt daarin gezien als een klein ecosysteem met waarde voor onze planeet. Het bestuur wil op een duurzame wijze hieraan uitvoering geven.

Doel: De coniferencollectie in het Pinetum Ter Borgh in stand houden en de collectie verder ontwikkelen. Het gebied voor een geïnteresseerd publiek toegankelijk houden met aandacht voor het wetenschappelijk belang, het landschapsschoon, de cultuurhistorisch betekenis en de recreatieve beleving.

De missie is geslaagd als het publiek en het wetenschappelijk gerelateerde werkveld zich in de waarde van het pinetum herkennen.

1. Het Pinetum Ter Borgh

1. Het Pinetum Ter Borgh ligt in de provincie Drenthe, vlakbij het brinkdorp Anloo, gemeente Aa en Hunze. Het pinetum wordt omgeven door bossen, landbouwgronden, een beekdal en het urnenveld Anloo aan de zuidzijde.

2. Het pinetum is uit private middelen van de familie Everts in 1953 ontstaan en in 1954 als pinetum ingericht. Om de instandhouding ervan te borgen is er een stichting opgericht. Sindsdien is er in wisselende samenstelling van bestuur een consistent beleid gevoerd om het Pinetum Ter Borgh te behouden en te ontwikkelen. De laatste statuutwijziging dateert van 15 maart 2017. Het bestuur bestaat uit vijf leden.

3. Het statuut van de SPTB is volgens de wettelijke eisen opgesteld en vastgelegd.

a. Doel, middelen, samenstelling, benoeming en beloning, taken en bevoegdheden, de diverse huishoudelijke verplichtingen, reglement en statuutwijziging e.a. Het bestuur kan zich door adviseurs laten bijstaan.

b. Financieel zijn zaken bij de SPTB op orde. Gelden komen binnen door donaties en giften. Vergoedingen voor excursies worden niet gevraagd. Dit laatste is ter beoordeling van het bestuur. Indien nodig worden subsidies en fondsen aangeschreven om een verzoek voor een bijdrage.

c. Alle stukken van het bestuur worden gearhiveerd. Het archief is het collectief geheugen van het bestuur en moet daarom bewaard worden bij een aan te wijzen bestuurslid. Bij opheffing van de stichting gaat het archief naar de familie of een streekarchief.

d. SPBT stelt een beplantingscommissie (3.e) in en stelt een beheerder (5.a) aan.

e. Voor de herkenbaarheid van de stichting wordt een eigen logo gebruikt.

2. De bomencollectie

- a. De stichting streeft naar een afgewogen sortiment van naaldbomen, zoveel mogelijk aansluitend bij de gematigde klimaatzones. Het gaat niet om een zo groot mogelijke verzameling, wel om een goede kwaliteit van bomen met mooie zichtlijnen en doorkijkjes. Er wordt niet gekozen voor een geografische indeling. Het pinetum wil een rustpunt zijn voor haar bezoekers. Rhododendrons vormen de blijvende aankleding van het pinetum.
- b. De kern van de collectie bestaat voornamelijk uit de zogenoemde gymnospermen c.q. naaldbomen. De SPTB wil zich op deze locatie verder ontwikkelen en het pinetum als een wetenschappelijke waardevolle voorziening op de nationale kaart zetten.
- c. De collectie heeft een wetenschappelijke en onderwijskundige waarde. SPTB wil die niet alleen behouden, maar de komende jaren ook versterken.

3. Collectielijst

- a. De collectielijst bevat een wetenschappelijk verantwoorde set van gegevens.
- b. Dit is op locatie zichtbaar gemaakt door middel van naambordjes bij de bomen. De vormgeving is eenduidig en voldoet aan de meest gebruikelijke wetenschappelijke standaard van het moment van plaatsing en wordt aangepast bij nieuw taxonomisch of nomenclatorisch inzicht.
- c. Het pinetum is digitaal in kaart gebracht en de gegevens van de soorten zijn hier terug te vinden. Middels eigentijdse communicatiemiddelen, onder andere gebruik van QR codes wil de SPTB de collectie toegankelijker maken voor geïnteresseerden en het publiek. Dit past in het streven naar verhoging van de wetenschappelijke waarde van dit pinetum. Contacten en relaties met andere pineta en deskundigen zijn van groot belang.
- d. Vernieuwen en verbreden. De collectie wordt daar waar nodig vernieuwd en verbreed. Door de betekenis van het pinetum te vergroten, wordt de komende jaren geïnvesteerd in de samenstelling en kwaliteit van het sortiment. De volgende criteria worden gehanteerd:
 - i. Doel is een breed scala aan soorten coniferen in de collectie op te nemen. Uitgangspunt blijft dat het pinetum geen rariteitenkabinet is. Bij aanplant van bomen wordt gekeken of de soort al in het pinetum aanwezig is.
 - ii. Is de soort niet aanwezig dan wordt een type van deze soort aangeplant. Is de soort wel aanwezig dan kan een cultivar aangeplant worden.
 - iii. De ecologische omstandigheden moeten aanplant toestaan. Bomen moeten op eigen kracht kunnen overleven. Dit houdt een beperking van soorten in.
 - iv. Het huidige biotoop dient als basis voor de collectie. Bemesting is daarom niet wenselijk, maar kan in specifieke situaties als aanslagmaatregel wel worden overwogen.

- e. Bij nieuwe aanplant geeft de beplantingscommissie (bestaande uit minimaal twee bestuursleden en de beheerder) aan waar de boom komt. Dit om de bestaande zichtlijnen te bewaren en onderlinge verdrukking van grotere bomen te voorkomen.
- f. Groei- of standplaats verbetering wordt indien nodig toegepast.
- g. De stichting staat voor een duurzaam beheer. Daarom wordt niet gespoten met chemicaliën tenzij de omstandigheden zoals: concurrentie, verruiging of overwoekering dit noodzakelijk maken.
- h. In principe wordt een dode boom vervangen door een exemplaar van dezelfde soort of bij voorkeur door genetisch identiek materiaal teruggezet. De standplaats van het nieuwe exemplaar wordt door de plantcommissie vastgesteld.
- i. Als soorten of cultivars moeilijk aanslaan, wordt geen nieuwe aanplant toegepast.

4. Recreatieve- en educatieve aspecten

- a. Het pinetum ligt in de boswachterij Anloo en is daarmee onderdeel van het Drentsche Aa-gebied. Dit gebied kent een uitzonderlijke natuur-, landschappelijke- cultuurhistorische en recreatieve waarde.
- b. Het bestuur is zich bewust van de recreatieve waarde van het gebied en staat positief ten aanzien van initiatieven om de recreatieve en toeristische betekenis onder de aandacht te brengen. Daarom neemt SPTB deel aan het netwerk van hotspots van het Unesco erfgoed Geopark de Hondsrug. Andere partijen die op dit terrein in Drenthe actief zijn, zijn daarom gesprekspartners. De stichting onderhoudt met die partijen contact. Educatief is het pinetum eveneens van waarde. Door middel van het faciliteren en zelf organiseren van excursies en ontmoetingen beschouwt SPTB dit als een belangrijke taak.
- c. Een vrijwilligersbeleid is waardevol en gewenst.
- d. De bekendheid van het pinetum moet worden vergroot. Daarvoor is een goed communicatiebeleid van belang. Donateursdagen, rondleidingen en netwerken zijn hiervoor belangrijke middelen. Een leerplaats voor gerelateerd groenonderwijs kan helpen.

5. Beheer

- a. Vanzelfsprekend moet het gebied worden onderhouden. SPTB wil dat doen door in de eerste plaats de collectie bomen goed te beheren, maar heeft daarbij oog voor de omgeving waarin de bomen groeien. De SPTB stelt een beheerder voor het pinetum aan. Voorafgaand aan de bestuursvergaderingen tijdens rondgang door het pinetum stelt het bestuur de lijst met werkzaamheden vast. De beheerder is verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan en het dagelijkse beheer en onderhoud conform een terreinbeheer- en collectieplan. Hij of zij kan zich daarin laten bijstaan door derden. Alle bestuursleden assisteren minimaal eens per jaar in de werkzaamheden.

- b.** Als beheer-richtlijn geldt:
- i.** Bomen groeien in hun natuurlijke vorm. Snoeien en opkronen wordt alleen in uitzonderlijke situaties toegepast, zoals bij taksterfte, bij dreigend vallend takhout, bij belemmering of bij concurrentie.
 - ii.** Bodembemesting wordt als generieke maatregel niet toegepast.
 - iii.** Dood hout heeft een functie in het bos en dus ook in het pinetum. Een dode boom kan blijven staan, tenzij de boom als risicoboom of als fytosanitair risico wordt aangemerkt. Vanuit esthetisch oogpunt (verrommeling) kan er een reden zijn de boom te verwijderen. Of om ruimte te maken voor nieuwe aanplant.
 - iv.** Rododendrons vormen de aankleding van het pinetum en zijn geen doel op zich. Het onderhoud van de Rhododendrons is er daarom op gericht om ze op de achtergrond te houden.
 - v.** De recreatieve voorzieningen bestaan uit wandelpaden, bebording inclusief informatie entreebord, speelvoorzieningen met natuurlijke materialen en een beperkt aantal rustplekken. In de benadering van de bezoeker gaat de SPTB ervan uit dat de recreant een grote mate van verantwoordelijk kent. Prullenbakken zijn daarom niet nodig. De huidige prullenbakken blijven staan, maar worden niet vervangen.
 - vi.** Als een particulier een bankje wil doneren, houdt het bestuur zich het recht voor om te beslissen over plaatsing, type en locatie. Het type bankje moet aan de eisen van duurzaamheid voldoen.

6. Netwerken en PR

- a.** Het pinetum zoekt en onderhoudt contact met andere arboreta en maatschappelijke organisaties of scholen. Het pinetum is onderdeel van het Drentsche Aa-gebied. De stichting onderkent de waarde van dit gebied. Ook het pinetum dient daarom verankerd te zijn in de beschermingsplannen en visie van het Drentsche Aa-gebied.
- b.** Foldermateriaal vormt een wezenlijk middel voor contact met het brede publiek. Een website vormt een digitaal portaal, waarbij QR codes worden gebruikt. Het onderhoud van de website/naambordjes wordt geborgd door geormerkt geld. Voor begunstigers organiseert het bestuur periodiek een open dag.
- c.** Een rondleiding is het contactmiddel met belangstellenden in het veld. Educatie voor scholen is een belangrijk onderdeel. Rondleidingen worden verzorgd door een van de bestuursleden of een door het bestuur aan te wijzen persoon.

7. Deze beleidsnota wordt om de 5 jaar geëvalueerd.

Vastgesteld in de bestuursvergadering d.d. 22 april 2023